

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: הכנה לראש השנה

פרשת נצבים וילך

בס"ד | גיליון מס' 297

כיצד כמה מילים הוציאו אשה מטיפול נמרץ?

במוצאי מנוחה קידמנו תחילה!

ברור שכולנו עוסקים בתשובה, במוצאי שבת יצטרפו בני אשכנז לעדות ספרד באמירת הסליחות, כל יהודי עורך את חשבון נפשו ומבקש להתחזק במשהו. ובתוך כל זה חשוב כל כך לזכור, לשמור על כבוד הזולת, להיות נכון לסייע לכלל יהודי, לחייך לכל אדם ולרצות לעשות טוב בין אדם לחברו. זו לא עוד משימה בחדש הזה, זו המשימה!

וכשחז"ל אומרים לנו שיום הכיפורים אינו מכפר על חטאים שבין אדם לחברו עד שירצה את חברו, מגלה הריא"ף בביאורו ל'עין יעקב', כי אין הכוונה שרק חטאים שבין אדם לחברו אינם מתכפרים בלי סליחת החבר, אלא כל העבירות כולן עומדות במצב המתנה, ובורא עולם ממתין לראות: אם היהודי יתפייס עם חברו - יום הכיפורים יכפר לו הן על חטאים שבינו לקונו, והן על בין אדם לחברו. אולם אם חלילה לא יתפייס עם חברו - הרי שכל חטאיו נותרים בעינם, רחמנא ליצלן!

יהודים יקרים, עכשיו הזמן להיערך לכך, עכשיו הזמן להתכונן. חודש אלול הוא חודש התשובה, ובראש ובראשונה - עלינו להעלות על נס את העיסוק בבין אדם לחברו, את הרצון להתפייס עם הזולת, להוסיף מעשי חסד, לתמוך ביהודי אחר, לחייך לכל אחד, לומר מילה טובה בכל הזדמנות, להיות נחמד, כן כן, דווקא בעיצומו של המתח לקראת יום הדין.

הבה ניקח את חברינו לתשומת ליבנו, ועתה במיוחד. אם יש לנו סכסוך פתוח - זה הזמן להתפייס. אם יש לנו חבר הזקוק לעזרה - זה הזמן להתייצב לימינו. אם יש לנו בבית, בקהילה, בסביבה משהו הזקוק למילה טובה - זה הזמן להיות נחמד אליו. וככל שנהיה יותר 'נחמד למטה', כך נזכה להיות יותר 'אהוב למעלה', וניכתב ונחתם לחיים טובים וארוכים, לשנה טובה ומבורכת!

ה'שמש' שהתברר כגאון מופלא...

ראש חודש אלול. בפתחה של ישיבת מיר המעטירה, עומד לו בחור לבדו, נבוך ותוהה. זה עתה הגיע, מבקש הוא להיבחן ולהתקבל לישיבה ששמה נודע בשערים.

כדי לקיים 'הוי גולה למקום תורה', נושא הוא עמו מזוודה גדולה וכבדה שמכילה את כל בגדיו וחפציו האישיים, כשהתקווה מפעמת בלבו כי יזכה להתקבל לישיבה - ועל אתר יהיה מוכן להתחיל בה את לימודיו.

קול התורה בקע ברמה מהיכל הישיבה, והבחור, שהסתחרר מהבניין הגדול והסואן מהעובדה שלא ידע לאן לפנות ומכך שאפילו לא ידע אצל מי נבחנים - חיפש את דרכו. לפתע הבחין בו ראש הישיבה, הוא הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל. נכון, בראש חודש אלול, כמו בימי החודש הזה כולו, היה נתון רבי חיים באימת הדין, דרושיו החוצצים על חודש אלול נודעו למרחוק. אולם יחד עם זאת הבחין בבחור הזר, המחפש את דרכו בבניין הישיבה!

רבי חיים הטמין את דאגת ה'אלול' בעומק לבו, ופנה אליו בחיוך רחב: 'ברוכים הבאים! בחור חדש כנראה... נכון?', הבחור אישר, ורבי חיים לחץ את ידו בלבבות,

מתוך התרגשות וסערת לב, אנו הולכים ומתקרבים ליום הדין, יום המלכת מלכו של עולם, ראש השנה. קול השופר נשמע ברמה מזה כמה שבועות, ועם כל יום שחולף חש כל לב יהודי את ההתרגשות והחרדה אוחזות בו, ממלאות את לבו ונפשו. הנה כי כן, קרב ובא היום הגדול, בו נזכה לבקש את התגלות מלכותו יתברך בעולם, נעמוד לפניו למשפט על כל מעשינו, ונבקש להתברך ממנו בשנה טובה ומתוקה.

כל אדם יודע בדיוק איך עברה עליו השנה החולפת. היתה זו שנה בה ראינו כולנו במו עינינו, כיצד היא נפתחת בצורה אחת - שגרתית למדי, כשתקוות גדולות מפעמות בלב והכל נראה רורד ומבטיח, ומסתיימת בצורה שונה לחלוטין - כשכולנו תחת אימת הנגיף המוזר-משונה משהו, כשמחצית השנה האחרונה היתה רווית תהפוכות וטלטלות, ואין מי שלא חש את השפעת הסערה העולמית.

אין פלא אפוא, כי הפעם יותר מתמיד, כל לב נחרד ומתוהו. אנו יודעים שכל משבר שמתרחש במשך השנה - נקבע בראש השנה, ומבינים כי הסערה המתחוללת לא פרצה לעולמנו בחדש אדר, כי אם כבר בראש השנה. ובאותו אופן בדיוק, מתוך תקווה כי תחל שנה וברכותיה, אנו יודעים ומבינים כי מי שקובע ומכריע האם, מתי וכיצד העולם יחזור לשפיות, הבראות תשוב להתייצב, מוסדות החינוך יפעלו כשגרה, הפרנסה תחזור להיות קבועה כשהיתה - הוא מלכו של עולם, בעוד כשבוע ימים.

ועכשיו, כשאנו ניצבים רגע לפני, כל יהודי שואל את עצמו מה לעשות עכשיו. בוודאי, חשוב להכין את סעודות החג, להתרגש מהניגונים, לרכוש מקומות בבית הכנסת, וכן הלאה. אבל השאלה הבוערת ביותר שעל הפרק, היא כיצד להיערך ליום הדין? במה כדאי להתחזק כדי להבטיח לעצמנו שנה טובה? באיזו דרך יש לפעול כדי שהשנה הבעל"ט אכן תהיה טובה ומבורכת!?

כדי לענות על השאלה הזו, נעיין במשנת בעלי המוסר, בה מודגש מאוד כי חודש אלול הוא חודש של תשובה, של מתח מיום הדין, של חרדה לגורל השנה הבאה, של עיסוק בשאלה באלו פנים נתייצב לפני מלכו של עולם. ויחד עם החרדה הזו, אחד מגדולי בעלי המוסר, הוא הסבא מקלם זצ"ל, נהג לתלות בחודש אלול מודעה בישיבה, ובה נכתב:

אלול ראשי תבות: אהוב למעלה ונחמד למטה!

בכך ביקש להתוות דרך, לסלול מסילה ברורה: עבודתו של חודש אלול, כחלק מאימת הדין, הסליחות, תקיעת השופר והתפילות מעומק הלב - היא להיות אהוב למעלה ונחמד למטה. כן כן, להיות נחמד איש לזולתו, חייכן ומסביר פנים, בעל חסד ומתפייס ברצון. הנחמד למטה, בין ידידיו וחבריו - הוא האהוב למעלה, הוא הזוכה בשנה טובה בראש השנה!

חצי דקה של מחשבה...

אם אמרנו שתפקידנו בימים אלה הוא לשפר את היחס לזולת ובין אדם לחברו, שואלים את עצמם הרבה אנשים: כמה אנו יכולים להוסיף ולהרבות טוב? כמה אנו יכולים להוסיף ולהרבות חסד? האם כל אחד יכול?!

התשובה היא שכן, ובגדול. פעם עמד הגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל, שהשבוע חל יום ההילולא שלו, מאחורי קבוצת בחורים שנטלו ידיהם. כל אחד עמד בתור, ובהגיע תורו מילא את הספל, נטל ידיים, והמשיך לדרכו.

חייך רבי אליהו ואמר: 'והרי יש ביכולתכם לנצל את ההזדמנות לעשות חסד - אם כל אחד ימלא את הספל לבחור שעומד מאחוריו. הרי ממילא כל אחד ממלא ספל, אם ימלא לאחר הנטילה עבור זה שאחריו במקום למלא לעצמו קודם הנטילה - הרי כל אחד יזכה במעשה חסד!'

מדהים. בחצי דקה של חשיבה, אפשר למצוא הזדמנויות כה רבות לעשות חסד, להרבות טוב. כמה אנו זקוקים לזכויות כאלה בימים אלו, הבה נתבונן ונחפש כל הזדמנות כזו, ונזכה להרבות חסד לקראת יום הדין, זכויות שירעיפו עלינו שנה טובה ומתוקה!

ושאל: 'נבחנת כבר? רוצה להיבחן? אמור לי מה אתה צריך ואסדר לך מיד!'

קבלת הפנים הנעימה הורידה קצת ממבוכתו של הבחור, והוא נענה ואמר: 'עוד לא התקבלתי, רצוני להיבחן. היכן נבחנים? מיהו הרב הבוחן?'

'נפלא' - השיבו רבי חיים וחיזק את ידיו, 'הבה ואראך את הרב הבוחן. הוא יושב בבניין השני, אלך איתך אליו. רק תן לי את המזוודה, אתה סוחב אותה זו דרך ארוכה, ולבטח כבר אין לך כח. תן לי, תן לי, אני אסחב אותה עבורך...'

וכך, כשהבחור לצידו צעד רבי חיים כשהמזוודה בידו, אל הבניין הסמוך, שם ישב הרב הבוחן. כשהבחור עמד בפתח, נבוך היה שוב והתבלבל, ופנה לרבי חיים: 'אולם כיצד אכנס אליו עם מזוודתי? מה הוא יאמר, שבטחתי בעצמי שלבטח אתקבל? וכי כך זה מכובד וראוי? עליי להשאיר את המזוודה באיזה מקום, אולם היכן?'

'זו לא בעיה בכלל... - חייך רבי חיים. 'תן לי, אני אשמור לך על המזוודה. תיכנס, תיבחן ביישוב הדעת, בעזרת השם תצליח - ותשוב אליי לקבל את המזוודה.'

הבחור נכנס למבחן בלב קל ומתוך רוגע ושלווה. הוא נבחן וידע היטב, התקבל על אתר כפי שצפה וציפה. עתה, הוא שב ופנה לרבי חיים, ביקש את המזוודה בחזרה, ושאל מי מסדר כאן את החדרים ללינה. 'אני אסדר לך חדר', השיבו רבי חיים מיד, ועלה אתו לקומה השלישית. 'הנה כאן', אמר והצביע על אחד החדרים, 'כאן יש מיטה פנויה. הבה נכניס יחד את המזוודה לחדר, תתארגן בניחותא, וכשאתה מוכן - תבוא לבית המדרש!'

'וכיצד מגיעים מכאן לבית המדרש?' - שאל הבחור. הרי הבניין גדול ורב פרודורים, חדרים ואולמות. הוא לא רוצה להיות נבוך שוב, מבקש הוא לוודא כי האיש הנחמד שלצידו יפתור לו את כל הבעיות כבר עכשיו... ואכן, רבי חיים הלך עמו לקצה הפרודור, הראה לו היכן המדרגות, והסביר לו שלאחר שירדו בהן עד סופן - פונים שמאלה ומגיעים לבית המדרש. 'רגע', שב ושאל הבחור, 'אם שוב אזדקק לעזרתך, מי אתה ומה תפקידך?'

ורבי חיים השיבו: 'אני השמש פה. כל מה שאתה צריך - תבוא ותשאל אותי ואני אעזור לך. זה התפקיד שלי... - 'אתה עושה את תפקידך מצויין, אתה שמש מאוד נחמד, החמיא הבחור. 'באמת הקלת עליי מאוד את צעדיי הראשונים כאן, תודה!' - אמר הבחור, ושב לחדרו, סידר את חפציו, נטל את הגמרא וירד לבית המדרש...

בהגיעו, התבלבל לחלוטין: 'השמש', זה שנשא את מזוודתו, הראה לו את הדרך, אמר לו להיכן לגשת, הסביר לו כיצד לעצוד - הוא ולא אחר ניצב בסמוך לארון הקודש, ומתפלפל עם הבחורים בעיון הלימוד. אלה מקשים ואלה מתרצים, האחד מביא ראייה, חברו מעלה סברא, וה'שמש' מנצח עליהם...

הוא משפשף את עיניו בתימהון, ונפעם ממש. 'זכתה ישיבת מיר שגם שמישהי הינם תלמידי חכמים מופלגים!' - הוא מהרהר. אכן, לא יאומן כי יוספר: השמש ששימש אותו בחדווה, הוא אחד מהאריות שבחבורה!

הוא מחפש לעצמו מקום לשבת, וכשמצא - פנה אל היושב לצידו ואמר בהתפעלות: 'שמעתי הרבה על הישיבה אבל לזה לא הייתי מוכן. לא ידעתי שגם השמש כאן מנצל כל רגע פנוי כדי להתפלפל עם תלמידי הישיבה והוא כה גאון ובקיא!'

'שמש?!?!?! - קפץ גם קצף הלה, 'הלא זה ראש הישיבה שלנו!'

'מה?!?! - הבחור היה המום. 'זה ראש הישיבה? והלא הוא זה שקיבל אותי בכזו חמימות, נשא את מזוודתי, הלך אחרי לכל מקום, הסביר לי הכל. זה ראש הישיבה?!' - שאל בהלם מוחלט...

אכן כן! סיפור מופלא זה, המופיע בספר 'דורש טוב', לא רק שהוא מלמד על ענוותנותו העצומה של רבי חיים, אלא שיש בו מסר עבורנו על מהות חודש אלול.

קשה למצוא דמות מופת, שהיתה 'חיה' ועוסקת בעבודת חודש אלול, כמו רבי חיים שמואלביץ. אימת הדין שרתה תדיר על פניו, המאמרים שנשא בישיבה בחודש זה - חקוקים בנפש תלמידיה, בכל עוזו ומאודו עסק בעבודת התשובה, בחרדת הדין, בהיערכות לקראת הרגע בו יעמוד לפני מלך מלכי המלכים...

ודווקא לכן - כשראה בחור נבוך ידע בדיוק מה עליו לעשות. אימת הדין הוחבאה בירכתי הלב, וחיוך גדול נפרש על הפנים. הוא יצא מגדרו לעזור ולסייע לבחור החדש, להיטיב את קליטתו בישיבה ולתמוך בו באהבה. כי לא רק שזה לא נוגד את אלול - אלא זה האלול בעצמו! כן, להיות נחמד לזולת, לחפש להיטיב, לחייך לזולת ולסייע ליהודי אחר. זו ההכנה הטובה ביותר ליום הדין, זאת הדרך להבטיח לעצמנו שנה טובה ומבורכת!

כמה מילים שהצילו חיים!

היה זה לפני כמה שבועות, באחד מבתי החולים במרכז הארץ. במחלקת טיפול נמרץ נשימתי למבודדים עקב הנגיף אושפזה אשה, לא מבוגרת במיוחד וגם לא בעלת

מחלות רקע רבות. אשה בשנות החמישים לחייה, אמה וסבתא מאושרת, שהגניף תקף אותה באופן אלים במיוחד, ומצבה הלך והידרדר...

היא הורדמה והונשמה, ובני המשפחה קרעו שערי שמים בתפילות ובתחנונים, אולם נראה כי שערי תפילה ננעלו. מצבה הלך והידרדר, והם חששו מאוד מהגרוע מכל - שלא יקרה במקום או במאוחר חלילה. כששבוע נוסף חלף ללא שום שיפור, החליטו בני המשפחה לבדוק ולבחון אולי יש עליה איזו קפיצה, אולי יש לה סכסוך לא פתור, אולי יש משהו שמעכב מתפילותיהם להגיע לכסא הכבוד...

ואז, אחד מילדיה הבוגרים נזכר במשהו, והחליט לברר. לא בנקל הצליח לגלות מי היו המעורבים באותו סיפור עתיק יומין, אך לאט לאט הלכה התמונה והתבהרה. מסתבר, שלפני יותר משני עשורים, פתחה האשה עסק בשותפות עם אשה נוספת. בתחילה הכל זרם על מי מנוחות, שתי הנשים עמלו והשקיעו והתפרנסו מהעסק לא רע, אולם בהמשך החלו החריקות, ועימן החלה מתיחות בין השותפות...

האשה החולה, כך התברר, היא שהובילה את המהלך שבסיומו השותפות התפרקה. אמנם הן נפרדו בהחלטה משותפת ותוך הבנה והסכמה, אבל בכל זאת - מי שיזמה את פירוק העסק ועמדה על קוצו של יוד - היתה אותה אשה. עברו מאז 18 שנה, הקשר עם אותה אשה - שותפתה לשעבר נותק מזמן, ובכל זאת הצליח הבן לעלות על עקבותיה...

מאחר ובשלב זה איש כבר לא הכיר את השותפה לשעבר, נשלח מתווך, המכיר את שתי המשפחות, לבדוק ולגשש. כשחזר עם הפרטים - ליבם של הבנים הלם בחוזה: הסתבר, שהשותפה לשעבר זוכרת היטב את הסיפור כולו, עודה פגועה ממה שהתרחש אז, והיא עדיין חשה את החץ נעוץ בליבה...

כשהבינו הבנים כי זה המצב, קראו למתווך, וביקשו ממנו לעשות הכל כדי לפעול שהשותפה לשעבר תסלח ותמחל לאימם החולה, ותמחל כל בדל טרניה מליבה. לא היה קל לשכנע את האשה לעשות זאת, למרות שכאבה את מצבה של שותפתה לשעבר - התקשתה למחול לה באמת. אולם המתווך עשה עבודת חריש יסודית, שוחח עם בעלה שעות ארוכות, דיבר ושכנע, ביקש והתחנן, והבעל נשלח לעשות את המשימה...

גם עבורו - לא היתה הדרך סוגה בשושנים. כנראה שהכאב על הפרידה היא - היה קשה מנשוא. שעות ארוכות אל תוך הלילה ישב הבעל ודיבר על לב אשתו, עד ששמע את המילים המיוחלות - כי היא סולחת ומוחלת, היא בוחנת את צפוני ליבה ומגלה כי ניקתה מהם כל שמץ של תרעומת...

כבר היה מאוחר מדי להודיע למתווך, ולפיכך הסתפקו בני הזוג בשתיית 'לחיים', שמחים שבמאמץ משותף הצליחו למחוק פגיעה ישנה, לנקותה מהלב, למחול ולסלוח באמת. רק בשעת בוקר דיווחו למתווך, וכשה התקשר להודיע למשפחת האשה החולה - הופתע עד כדי הלם:

מסתבר, שלאחר שהאשה הפגועה הוציאה מפיה את המילים כי היא סולחת ומוחלת, כעבור חצי שעה - היא התעוררה, מצבה החל משתפר, ובבוקר כבר התייצב. לא יאומן כי יוספר, 30 דקות בלבד מרגע המחילה - האשה קמה מכמעט מוות לחיים ארוכים!

היום, מיותר לציין, האשה החולה הבריאה לחלוטין, נמצאת בביתה בחברת ילדיה ונכדיה, שמיחה ומאושרת. היא כמובן לא שכחה להתקשר לשותפתה לשעבר, ולהודות לה על המחילה שהצילה את חייה, פשוטו כמשמעו!

סיפור נפלא זה, אותו שמענו מידי הרה"ח ר' ישעיה הורביץ שליט"א כפי ששמעו מבני המשפחה, מחדד עד כמה גדולה ההשפעה של 'בין אדם לחברו' על הגורל האישי. פגיעה אחת, סכסוך אחד, מחלוקת אחת מיותרת - תוצאותיהם הרסניות ומסוכנות, משפיעות לשנים ארוכות. עכשיו, רגע לפני יום הדין, זה הזמן לפתור כל סכסוך ישן או חדש, לשים מאחור כל מריבה, להתאחד באהבת חברים, ולפעול להרבות אהבה וחסד בינינו!

וככל שנדע לנצל את הזמן הזה היטב, להיערך לקראת יום הדין מתוך אהות אחים, להיות נחמדים באמת לכל סובבינו וידידינו - כך נזכה בסייעתא דשמיא להיכנס לשנה הבעל"ט מוכנים וראויים לזכות בשנה טובה, מבורכת ומתוקה!